

Súd: Okresný súd Liptovský Mikuláš
Spisová značka: 9P/39/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5624201146
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Slavomíra Mlynarčíková
ECLI: ECLI:SK:OSLM:2024:5624201146.1

Uznesenie

Okresný súd Liptovský Mikuláš vo veci starostlivosti o maloleté dieťa: A. B., nar. X. XX. XXXX, prihlásený k trvalému pobytu C. D. XXX/X, E., dieťa rodičov: matka F. B., nar. X. X. XXXX, prihlásená k trvalému pobytu C. D. XXX/X, E. a otca v rodnom liste neuvedeného, navrhovateľka: G. B., nar. XX. X. XXXX, prihlásená k trvalému pobytu E. XXXX/X, E., v súčasnosti S. A. XX, E., o neodkladnom opatrení a iné, takto

rozhodol:

I. Súd u s t a n o v u j e maloletému dieťaťu A. B., nar. X. XX. XXXX, kolízneho opatrovníka Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Ružomberok, so sídlom Námestie Slobody 9, Ružomberok, IČO: 30 794 536, na jeho zastupovanie v konaní vedenom Okresným súdom Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 9P/39/2024.

II. Súd n a r i a d ť u j e neodkladné opatrenie:

Maloletý A. B., nar. X. XX. XXXX s a z v e r u j e na dobu 6 mesiacov od právoplatnosti tohto uznesenia do osobnej starostlivosti starej matky G. B., nar. XX. X. XXXX.

o d ô v o d n e n i e:

1. Navrhovateľka podala dňa 18. 3. 2024 na Okresný súd Liptovský Mikuláš, pracovisko Ružomberok, návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým žiada, aby súd dočasne zveril maloletého A. B., nar. X. XX. XXXX do jej náhradnej osobnej starostlivosti.

2. V podanom návrhu navrhovateľka uviedla, že maloletý A. je jej vnuk. Jeho matka je jej dcéra. Otcovstvo k dieťaťu nie je určené. Dňa 6. 3. 2024 jej dcéra doniesla vnuka s tým, že ona s priateľom si ide hľadať bývanie. Maloletý A. má aj sestru A. B.. nar. XX. X. XXXX. ktorú si zobral jej otec H. I.. Maloletý nenavštevuje materskú školu. Ešte nie je odplienkovaný. Vnuk je sledovaný u pedopsychiatra J. G.. Vzhľadom na jeho zdravotné problémy mala jeho matka predĺžený rodičovský príspevok. Ako je vnuk pri nej, tak za ním jeho matka nebola. Nedala navrhovateľke ani žiadne peniaze na dieťa. Bol jej vyplatený rodičovský príspevok aj rodinné prídavky. Dcéra (matka A.) má v súčasnosti partnera, ktorého uprednostnila pred deťmi. Navrhovateľka s ňou volala, povedala jej, že si po chlapca príde. Doteraz si ho nezobrala. Jej priateľ navrhovateľke volal, že teraz nemôže prísť, lebo je v nemocnici. Ale toto len klamali. Ľudia jej povedali, že sú niekde v Ružomberku. Navrhovateľka býva na mestskej ubytovni v jednej izbe. Spolu so ňou býva aj jej plnoletý syn K. B.. Má vytvorené podmienky na starostlivosť o vnuka. V súčasnosti jej finančne vypomáha otec maloletej A. (sestra maloletého) - H. I.. On sa o maloletého A. nemôže v súčasnosti postarať, lebo pracuje a nemohol by s ním ostať doma. Navrhovateľka pracuje na dohodu o vykonaní práce v Kii. Ako má vnuka pri sebe, tak nebola v práci a nebude mať žiadny príjem. Nakoľko matka nezabezpečuje starostlivosť o dieťa žiada, aby súd vydal neodkladné opatrenie, ktorým dočasne zverí maloletého A. do jej osobnej starostlivosti.

3. Na žiadosť súdu bola orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately -Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Ružomberok, vypracovaná dňa 21. 3. 2024 správa zo šetrenia pomerov v rodine. Šetrenie v domácnosti starej matky G. B., nar. XX.XX.XXXX na adrese F.. A. XX, E. bolo vykonané dňa

12.03.2024. Pani B. býva na mestskej ubytovni, kde má spolu s plnoletým synom K. B. k dispozícii jednu izbu. Izba je riadne zariadená, maloletý A. tu má priestor na oddych aj na hru. Domácnosť je udržiavaná na požadovanej úrovni. Maloletý A. má so svojou starou matkou blízky vzťah. Istý čas u nej spolu s matkou aj bývali. Stará matka má však výhrady voči aktuálnemu partnerovi dcéry, preto nesúhlasila, aby u nej bývali. Udržiava kontakt s ďalšími deťmi dcéry L. B. a A. B., ktoré sú v súčasnosti u otca H. I. na ubytovni na C. D. X E.. Maloletý A. je od 6. 3. 2024 v domácnosti starej matky. Doniesla ho sem jeho matka F. B., ktorá si spoločne s priateľom chcela riešiť bývanie mimo okresu Ružomberok. Dňa 20. 3. 2024 bola telefonicky kontaktovaná stará matka. Uviedla, že jej pomery sú nezmenené. Maloletého A. má naďalej vo svojej starostlivosti. Jej dcéra (matka maloletého A.) sa jej vôbec neozvala. Nevie sa s ňou skontaktovať ani ona, nemá na ňu aktuálne číslo. Uviedla, že už nie je ani na sociálnych sieťach. Naposledy jej stará matka napísala na messenger, aby sa vrátila ku deťom. Na toto dcéra nereagovala. Pýtala sa na ňu aj jej kamarátky, ktorá o nej tiež nič nevie. Stará matka sa vyjadrila, že ukončila dohodu u svojho zamestnávateľa z dôvodu starostlivosti o vnuka A.. V súčasnosti nemá žiadny príjem. Bola ho prihlásiť na pobyt u seba a zvýšili jej nájomné na 110,-EUR mesačne, plus 40,-EUR záloha za elektriku. So starostlivosťou o maloletého A. jej pomáha H. I., ktorý ho berie ku sebe cez víkend, aby boli súrodenci spolu. Bol sa informovať o možnosti prijatia dieťaťa do MŠ, ale pre nedostatok miesta im nebolo vyhovené. Problémom je aj skutočnosť, že maloletý A. má ešte plienky. Pediatrom dieťaťa ju J. B.. Stará matka sa pôjde informovať o potrebných vyšetreniach pre vnuka. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Ružomberok bude v rodine vykonávať opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, bude v pravidelnom kontakte s rodinnými príslušníkmi, bude vykonávaná terénna sociálna práca za účelom zisťovania, či je dieťaťu zabezpečovaná riadna starostlivosť. O súčasnom mieste pobytu matky F. B. nemá Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Ružomberok, oddelenie SPODaSK žiadnu vedomosť. Mestom Ružomberok bola matke dočasne pridelená izba na ubytovni na C. D. X E. u pani C.. Podmienkou jej bývania bolo vyplatenie dlžnej sumy 565,-EUR a skutočnosť, že tu nesmie bývať jej priateľ, ktorý je problémový. Matka túto možnosť nevyužila a s priateľom odišla. Informovala Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Ružomberok, oddelenie SPODaSK o skutočnosti, že maloletého A. nechala u svojej matky a s priateľom si ide hľadať bývanie mimo okres Ružomberok. Do dnešného dňa neinformovala oddelenie o jej aktuálnom bývaní. Matka detí nikde nepracuje. Poberá rodičovský príspevok na mal. A. z dôvodu jeho nepriaznivého zdravotného stavu do jeho 6 rokov veku a zároveň rodinné prídavky na maloletého A. a maloletú A.. Pokiaľ nebude zabezpečovať starostlivosť o deti, tieto štátne dávky jej budú pozastavené. Na základe uvedených skutočností, je v záujme dieťaťa jeho zverenie neodkladným opatrením do starostlivosti starej matky. Na základe tohto rozhodnutia si môže stará matka požiadať o vyplácanie štátnych dávok. Do budúcnosti, pokiaľ bude maloletý A. zaradený do Materskej školy, má záujem požiadať o jeho zverenie H. I., ktorý sa stará o jeho súrodencov, prípadne to bude riešiť návrhom na určenie otcovstva.

4. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej ako „CMP“), na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

5. Podľa § 367 ods. 1 CMP, neodkladným opatrením môže súd nariadiť, aby ten, kto má maloletého pri sebe, maloletého dočasne odovzdal do starostlivosti toho, koho označí súd, alebo do striedavej osobnej starostlivosti.

6. Podľa § 324 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej ako „CSP“), pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

7. Podľa § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

8. Podľa § 326 ods. 1 a 2 CSP, v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia sa popri náležitostiach žaloby podľa § 132 uvedie opísanie rozhodujúcich skutočností odôvodňujúcich potrebu neodkladnej úpravy pomerov alebo obavu, že exekúcia bude ohrozená, opísanie skutočností hodnoverne osvedčujúcich dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana a musí byť z neho zrejmé, akého neodkladného opatrenia sa navrhovateľ domáha. K návrhu musí navrhovateľ pripojiť listiny, na ktoré sa odvoláva.

9. Podľa § 329 ods. 1 prvá veta CSP, súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez vylúču a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania.

10. Podľa § 329 ods. 2 CSP, pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie.

11. Podľa § 330 ods. 1 a 2 CSP, súd môže určiť, že neodkladné opatrenie bude trvať len po určený čas. Ak to povaha veci pripúšťa, súd môže nariadiť neodkladné opatrenie, ktorého obsah by bol totožný s výrokom vo veci samej.

12. Podľa § 331 ods. 2 CSP, uznesenie o neodkladnom opatrení súd odošle najneskôr do troch dní od jeho vyhotovenia.

13. Podľa § 332 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie je vykonateľné doručením, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

14. Podľa § 31 ods. 2 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej „ZR“), žiadny z rodičov nemôže zastupovať svoje maloleté dieťa, ak ide o právne úkony, pri ktorých by mohlo dôjsť k rozporu záujmov medzi rodičmi a maloletým dieťaťom alebo medzi maloletými deťmi zastúpenými tým istým rodičom navzájom; v takom prípade súd ustanoví maloletému dieťaťu opatrovníka, ktorý ho bude v konaní alebo pri určitom právnom úkone zastupovať (ďalej len „kolízny opatrovník“).

15. Podľa čl. 5 základných zásad ZR, záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä: a) úroveň starostlivosti o dieťa, b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vláh dieťaťa, g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami, i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

16. Podľa § 45 ods. 1 a 2 ZR, ak to vyžaduje záujem maloletého dieťaťa, súd môže zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti. Osobou, ktorej možno maloleté dieťa takto zveriť, sa môže stať len fyzická osoba s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, osobné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne, a spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti, zaručuje, že bude náhradnú osobnú starostlivosť vykonávať v záujme maloletého dieťaťa. Osobe, ktorá nezabezpečuje osobnú starostlivosť o svoje maloleté dieťa z dôvodu, že jej bolo zo starostlivosti odňaté rozhodnutím súdu, nemožno v čase trvania odňatia dieťaťa zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti na čas trvania odňatia dieťaťa. Pri zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti uprednostní súd predovšetkým príbuzného maloletého dieťaťa, ak spĺňa ustanovené predpoklady. Ak sa má maloleté dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti prarodiča, súrodenca maloletého dieťaťa alebo súrodenca rodiča maloletého dieťaťa, splnenie podmienky trvalého pobytu na území Slovenskej republiky sa nevyžaduje za predpokladu, že prarodič, súrodenec maloletého dieťaťa alebo súrodenec rodiča maloletého dieťaťa má evidovaný trvalý pobyt alebo iný obdobný pobyt na území členského štátu Európskej únie.

17. Súd ustanovil maloletému A. kolízneho opatrovníka Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Ružomberok na zastupovanie maloletého v tomto konaní, keďže jeho jediný rodič (matka) ho nemôže zastupovať v konaní pred súdom pre možný rozpor záujmov medzi rodičom a maloletým dieťaťom (výrok I.).

18. Civilný mimosporový poriadok ako špeciálny právny predpis (lex specialis) obsahuje len niektoré ustanovenia o neodkladných opatreniach (§ 360 a nasl. CMP): vo veciach ochrany maloletého (§ 365), vo veciach výživného (§ 366), vo veciach osobnej starostlivosti o maloletého (§ 367

- úprava nariadenia odovzdania dieťaťa osobe, ktorá má maloletého pri sebe do starostlivosti osoby určenej súdom) a o povolení súdu na výkon oprávnenia vo veci starostlivosti o maloletých (§ 368). Civilný mimosporový poriadok tak neobsahuje osobitnú úpravu týkajúcu sa neodkladných opatrení vo veci zverenia maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti (maloleté dieťa sa v súčasnosti nachádza vo faktickej osobnej starostlivosti starej matky, preto nie je potrebné nariaďovať odovzdanie maloletého podľa § 367 CMP a nie sú splnené ani podmienky na nariadenie neodkladného opatrenia podľa § 365 CMP), preto súd vychádzal zo všeobecného právneho predpisu (lex generalis), ktorým je Civilný sporový poriadok, v ktorom sú demonštratívne uvedené niektoré príklady neodkladných opatrení, ktoré môže súd nariadiť (§ 325 ods. 2 CSP).

19. Vyššie citovanými zákonnými ustanoveniami je možné rýchlo a pružne riešiť situáciu, ktorá vyžaduje okamžitý zásah súdu (odseky 5 až 13). Pre nariadenie neodkladného opatrenia je nevyhnutná potreba bezodkladnej úpravy pomerov účastníkov. Posúdenie, či a kedy je takáto potreba daná, je ponechaná na úvahe súdu. Základným zákonným predpokladom nariadenia neodkladného opatrenia je osvedčenie dôvodnosti a trvanie uplatneného práva, ktorému sa má súdom poskytnúť neodkladná ochrana. Vzhľadom na účel a podstatu neodkladného opatrenia je rozsah dokazovania, na rozdiel od konania vo veci samej, značne zúžený. V konaniach vo veciach starostlivosti súdu o maloleté deti je účelom neodkladného opatrenia v prvom rade ochrana maloletých. Záujem maloletého dieťaťa je vždy prvoradý (článok 3 Dohovoru o právach dieťaťa, článok 24 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie). Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa súd zohľadňuje najmä skutočnosti uvedené v článku 5 základných zásad zákona o rodine (odsek 15). V rámci konania o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia súd zisťuje relevantné skutočnosti zjednodušeným spôsobom (spravidla vychádza najmä z listín, v tomto prípade aj zo správy orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Ružomberok).

20. Na základe vykonaného dokazovania, v rozsahu nevyhnutne potrebnom pre rozhodnutie o neodkladnom opatrení, súd dospel k záveru, že sú splnené zákonné podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia (odsek 7 odôvodnenia uznesenia). Z predloženého spisového materiálu vyplýva, že v súčasnosti matka nezabezpečuje osobnú starostlivosť o maloleté dieťa, keďže ho 6. 3. 2024 nechala u starej matky s tým, že si ide hľadať s priateľom nové bývanie. Na základe šetrenia pomerov v rodine, vykonaného orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately dňa 12. 3. 2024, bolo zistené, že starostlivosť o maloletého A. vykonáva stará matka (navrhovateľka). Zo správy orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately vyplýva, že stará matka má primerané podmienky na výchovu. Matka maloletého od 6. 3. 2024 nekontaktovala ani starú matku, ani orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Stará matka sa s matkou maloletého nevie žiadnym spôsobom skontaktovať. Orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately nemá vedomosť o súčasnom mieste pobytu matky. S poukazom na uvedené skutočnosti súd nariadil neodkladné opatrenie, ktorým na návrh starej matky dočasne upravil pomery účastníkov konania na dobu 6 mesiacov od právoplatnosti tohto uznesenia, aby mal maloletý zabezpečené poskytovanie osobnej starostlivosti prostredníctvom vlastných príbuzných a v známom prostredí (výrok II.).

21. Súd bude sledovať situáciu maloletého dieťaťa, či niekto z príbuzných podá návrh alebo podnet na zverenie maloletého A. do náhradnej osobnej starostlivosti vo veci samej, prípadne matka dieťa prevezme od starej matky do svojej starostlivosti.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu v časti o nariadení neodkladného opatrenia (výrok II.) možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa doručenia na Okresnom súde Liptovský Mikuláš (písomne v piatich vyhotoveniach). Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). (§ 363 CSP)

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:

a) neboli splnené procesné podmienky,

- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní (§ 62 ods. 1, 2 CMP).

Neodkladné opatrenie je vykonateľné doručením, ak osobitný predpis neustanovuje inak (§ 332 ods. 1 CSP).

Proti tomuto uzneseniu v časti o ustanovení kolízneho opatrovníka (výrok I.) odvolanie nie je prípustné. (§ 355 ods. 2, § 357, § 359, § 362 ods. 1 CSP).